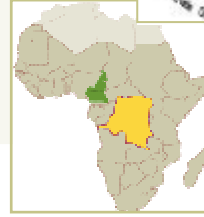

Nieuwsbrief

Ape-assistance.vzw

DECEMBER 2010

DE NIEUWE UITDAGINGEN VOOR 2011!! WE BLIJVEN ER VOOR GAAN !

IN DIT NUMMER:

- DE NIEUWE
UITDAGINGEN VOOR
2011 ! 1
- EEN GOEDE BIJENHOEDER 2
- AGROBOSBOUW 2
- ER WAS EENS EEN BOOT 3/4
- BERICHTEN 5
- DE HONINGDAS 6

De blog van Koen : [http://
speelsmaarserieus.blogspot.com/](http://speelsmaarserieus.blogspot.com/)

In 2011 gaan we een stapje verder samen met de **Koning Boudewijn Stichting**.

Om nog meer tegemoet te komen aan onze sponsors opende zij nu een **tweede sponsorrekening** met een nieuwe uitdaging:

'Alle kinderen hebben recht op boeken'

We sparen in 2011 om 2000 boeken te kunnen aankopen voor de kinderen in de brousseschooltjes die, tot op de dag van vandaag, **nog nooit een leesboek hebben gehad, laat staan gelezen.**

Dankzij onze sponsors wordt ons schooltje met stijgend aantal leerlingen gerelieerd bevoorrad met het nodige aanvullend materiaal zoals leesboeken, schriften, atlas, schrijfmetaal en krijt.

Wij sparen aan **€ 2 per boek (incl. transport naar Kame-roen) voor 2000 boeken of een totaal van € 4000.**

We gaan niet alleen deze uitdaging aan, ook de verbetering van de schoolinfrastructuur staat op ons programma. Op dit moment is er nood aan boekenrekken en meer banken. Door

het grotere aantal leerlingen zitten drie of vier kinderen op één bank samen. Dit is echt onmogelijk. We zetten voor 2011 alle tegenslagen opzij en gaan er voor !

Wie spaart er mee??
Koning Boudewijn Stichting,
Brederodestraat 21
1000Brussel

project nr.:
128/2379/00006

Rekening nummer:
000-0000004-04

Fiscale aftrekbaarheid is verzekerd vanaf 40€ uro (nieuwe wet heeft dit bedrag verhoogd van 30 naar 40€ voor giften vanaf 2011)

Bevordering van het onderwijs en verbetering van de infrastructuur.

Nieuwsflash !!

De Stad Antwerpen kent een subsidie toe aan het imkerproject.

Apas publicatie in het Mayazine : zie pagina 2

Ape-assistance

De Roest d'Alkemadelaan 13/48

2600 Berdhem

Tel: 0475 22 14 57

ape.assistance@gmail.com

www.ape-assistance.net
www.ape.assistance.org

KBC: 733-0339548-78

Internationaal:

IBAN be 69 733 0339548 78

Swift code: KRED BE BB

'EEN GOEDE BIJENHOEDER'

Het is niet makkelijk een Bantu bevolking de minimum discipline bij te brengen om, zoals een herder zijn schaapjes hoedt, ook een goede 'bijenhoeder' te zijn.

Maar Romeo onze landbouwin- genieur/imker neemt samen met collega Jean Paul, die ons na de terugkeer uit België van Romeo is blijven steunen, dit nauwgezet ter harte. Gedurende 15 dagen per maand reizen zij door de brousse met de moto, van imker naar imker om individueel bij te sturen en te motive- ren.

In de bijenstal van apas is een kweekprogramma gestart en men hoopt er met de nodige zorg alle bijenkasten weer in de running te krijgen. In Kameroen is heel het jaar door de tempera- tuur hoog en de vochtigheid blijft in het woud 100%. Het grote droge seizoen is nu net begonnen, de regen vermindert.

De bijen worden weer actief want ze houden niet van teveel nattigheid en vele bloemen zullen nu in bloei komen. Het wordt wachten tot maart 2011 om goede woudhoning binnen te halen. Na een aarzelend begin in augustus 2010 wordt er nu een minimum van 200 liter verwacht. De volkjes blij- ven klein, maar we hopen op een goede groei de komende maanden.

Voor juni 2011 is een nieuwe opleiding voorzien van een volgende groep imkers. De ervaring van onze imkers en hun geduld om te blijven probe- ren wordt nu beloond. Ze moeten blijven nauwgezet en gere- geld de bijenkasten controleren want in het woud zijn meer vijanden dan hier, zoals hage- dissen, muizen, de honingdas, termieten, mieren enz. Boven- dien zijn de bijen zeer snel geïr-

riteerd door indringers en om- standigheden van buitenaf waardoor ze hun bijenkasten plots verlaten en op de vlucht slaan. Vandaar dat een correcte opvolging absoluut noodzakelijk is.

Er worden tegelijkertijd technie- ken uitgetoetst en aangepast aan de lokale omstandigheden om zo een permanente methode te kunnen uitschrijven voor bij- enteelt in een tropisch regen- woud. We hopen dat dit project ooit model zal kunnen staan voor vele andere.

We krijgen interesse van de Wereld Voedsel Organisatie (FAO) om deel uit te maken van een nieuw opgericht 'Bijenteelt forum' dat wereldwijd projecten als het onze met elkaar kan verbinden om informatie uit te wisselen.

We zijn zeer dankbaar voor de interesse en de geboden kans. Geïnteresseerden kunnen altijd een kijkje nemen op volgende link: <http://www.fao.org/teca/content/Beekeeping-exchange-group>

De bijen krijgen stilaan meer aan- dacht. Onze imkers worden meer en meer vertrouwd met het beeld van een bijenkast in hun achtertuin of hun plantage en we hopen dat dit in de regio een 'nieuwe manier van leven' kan inluiden voor de lokale bevolking. Een resultaat waar we vastberaden stap voor stap willen naartoe groeien. Een nieuwe fase is aangebroken. Voor alle problemen werd een oplossing gevonden en er is honing. We kijken hoopvol vooruit. 2011 wordt het jaar waarin de eerste stappen van de marketing zullen worden gezet en een klein bedrijfje met een echte 'miellerie' zal worden opgericht.

Nieuwsflash :

Het schepencollege beves- tigde deze week een subsi- die van 3044€ voor het op- starten van de Miellerie !!

Romeo (L) en Jean Paul (R) in actie .

Romeo Toukam schreef voor Miel Maya Honing een publicatie voor het 'Mayazine' 18 van december.

http://www.maya.be/fr/documents/cat1-mayazine.aspx?utm_source=newsletter_19&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter_19+Mayazine18%3a+R%3b4e+de+l'apiculture+dans+les+zones+pr

Onze uitdaging

Een echte Miellerie !

voor 2011

en de marketing op gang trekken voor de verkoop van de honing!

Nog tot 30 juni 2011 kunnen mensen die absoluut een fiscaal attest wensen terecht op:

Koning Boudewijn Stichting

Brederodestraat 21
1000Brussel

Project nr.: L82044-APAS.VZW

Rekening nummer:

000-00004-04

Fiscaal attest vanaf 40 Euro

AGROBOSBOUW

Iedereen kijkt uit naar het einde van het droge seizoen in Kameroen om volop te kunnen starten in maart 2011 met de aanplantingen van oliepalmen en fruitbomen die moeten dienen voor herbebossing van braakland en verrijking van de cacao-plantages. Doordat het plantseizoen voorbij was toen de subsidies werden toegekend, is besloten het aanplanten van zowel de oliepalmen gesponsord door

het Eficofonds, als van die gesponsord door de Arcus Foundation tegelijkertijd uit te voeren. Momenteel zijn er 3000 oliepalmen besteld en 1200 fruitbomen waaronder safou (onder), avocado (rechts) en mangobomen. De jonge planten staan op kweekstations bij SAILD (Service d'Appui aux Initiatives Locales de Développement) klaar om geënt te worden en overgezet op kweekstations in de dorpen.

Te droog of te nat is ongunst- stig want, of de planten spoe- len weg, of de mensen moe- ten kilometers lopen om ergens water te halen in een riviertje of waterput.

ER WAS EENS EEN BOOT... VOORZITTER JEF DUPAIN LAAT VAN ZICH HOREN

Er was eens een boot...
Een duurzaam en economisch instrument voor het beschermen van woud, land en mens.

Mag het ook eens goed nieuws zijn uit dé Congo!

1. Achtergrond

De African Wildlife Foundation (AWF) werkt sinds vijf jaar aan participatieve landschapsbescherming in het tweede grootste regenwoudgebied ter wereld, dat door de Maringa en Lopori rivieren wordt beheerst in de Democratische Republiek Congo. Een woudgebied met een weelde aan wildleven met de bonobo en de Congopauw aan top. De rivieren bevatten meer dan 400 vissoorten en langs de rivierboorden bieden vruchtbare landbouwgebieden de landbouwers de mogelijkheid om een diversiteit van gewassen te verbouwen waaronder koffie, cacao, rubber en palmolie. Ware het niet dat de burgeroorlog de mensen op de vlucht deed slaan en de akkers onaangeroerd bleven wegens het instorten van het transport van deze producten naar de steden.

Het MLW (Maringa-Lopori-Wamba) landschap in de Evenaarprovincie in het noorden van de DRC kreeg de afgelopen vijf jaar steun van het USAID-programma. USAID is het hulpfonds van de Verenigde Naties dat de heropbouw van de landen in het Congobekken ondersteunt. Carpe, het 'Central African Regional Program for the Environment' is een initiatief van de VN en het ondersteunt en promoot duurzaam beheer van de eigen natuurlijke bronnen zoals het regenwoud.

Foto AWF

Een van de lessen geleerd door AWF is het belang van duurzame ontwikkeling en integratie van de lokale bevolking in het programma met als doel het verbeteren van de levensstandaard van de mensen. Er is een onmisbare link tussen de bedreigingen voor natuur en dier en de invloed van de mens hierop. Verbetering van de levensstandaard van de mensen vermindert de illegale jacht en het misbruiken van het woud.

Het USAID fonds heeft drie jaar lang hiervoor programma's gefinancierd met het oog op bescherming van de biodiversiteit en met de focus op integratie van duurzame ontwikkeling en landbouw in dit gebied.

Zij financierden de 'Congo-boot' (de duwbak M/B Moise en laadbak Barge Pascale) om opnieuw het transport te verzekeren van de landbouwproducten naar de markten in Kinshasa of Mbandaka.

In 2 maanden tijd legt hij 3200 km af over de zijrivieren van de Congo-stroom met een laadvermogen van 600 ton landbouw-

producten naar opslagplaatsen vanwaar het wordt doorgevoerd naar de steden.

2. Context

De boot moet worden bekeken binnen de context van het SOIL programma (op een duurzame manier kansen creëren om het bestaansniveau te verbeteren).

De belangrijkste doelstelling van het SOIL programma is het verhogen van het welzijn van huishoudens door middel van economisch duurzame alternatieve inkomsten, die negatieve milieueffecten van de bestaande levensonderhoud strategieën (zoals bosomvorming en -degradatie) tegen gaan.

De pijler van deze doelstelling is de Quid pro Quo overeenkomsten (voor wat, hoort wat) waarbij gemeenschappen officieel instemmen om hun landbouwactiviteiten te beperken tot de gemaakte afspraken waardoor zij in ruil ondersteuning krijgen voor het uitoefenen van duurzame landbouw en toegang krijgen tot de markt. Dit SOIL project heeft drie

doelstellingen en drie sets van de activiteiten

A) Vaststellen van erkende doelgebieden en officieel opzetten van een microbestemmingsplan dat voldoende land moet bevatten voor duurzame ontwikkeling in verhouding met de groeiende bevolking en toch voldoende woud over laat voor de bescherming van de biodiversiteit.

B) Bevordering van duurzame landbouw in de aangewezen en afgebakende gebieden, waaronder:

i. Verhoogde productiviteit van de landbouw, beperkt tot de vastgelegde zone;

ii. Bevordering van het aanplanten van bomen van hoge waarde met een focus op geïntegreerde agro-bosbouw, agro-biodiversiteit en vervanging van boshout brandstoffen;

iii. Identificatie van andere leefbare alternatieve levensonderhoudsopties in specifieke doelgebieden, zoals kleine veeteelt en visserij;

VOORZITTER JEF DUPAIN LAAT VAN ZICH HOREN (VERVOLG)

iv. Versoepeling van de ontwikkeling van de productieketen en reactivering van de toegang tot markten;

v. Versterken van de capaciteit van landbouwverenigingen en platforms voor 'joint learning' en collectieve marketing.

C) In een tijd waar in veel hout illegaal wordt gekapt voor het maken van houtskool, speelt men hier op in door het op gang brengen van de bereidheid voor levensonderhoud aspecten van houtskoolmarkten, waaronder:

i. Houtskool ramingen in de doelgebieden;

ii. Identificeren en testen van beschikbare methodes voor het verkrijgen van houtskool, het onderzoeken van de problematiek en het voorkomen van ontbossing;

iii. Starten met sensibilisatie en capaciteitsopbouw met partnergemeenschappen en CBO's.

De nadruk werd vooral gelegd op productie en transport (toegang tot de markt en de reactivering van de particuliere sector):

Conclusie: Een duidelijke versoepeling van de ontwikkeling van de productieketen en de reactivering van de toegang tot de markten moeten, in het kader van natuurbehoud, zorgen voor het vergroten van de prestaties van de belangrijkste agrarische waardeketens in het landschap.

Zo wordt er een MOU (overeenkomst) ondertekend met de landbouwers voor:

Productie > behoud / verwerking > opslag > transport > marketing.

Aan de productie kant, hebben we het concept van "duurzame landbouw":

* Een microbestemmingsplan werd opgezet om de

Foto Jef Dupain

landbouwgrond te identificeren;

* Een grondaanlyse werd uitgevoerd om de vruchtbaarheid te controleren;

* Een verbetering van de zaden van maïs, cassave, rijst, aardnoten, bonen, soja bonen en witte bonen werd doorgevoerd;

* Producenten werden getraind in een goede landbouwtechnieken.

Op het transport niveau, probeerden we om de toegang tot de markt te vergroten en de particuliere sector te reactiveren:

* Reorganisatie van de particuliere sector verenigingen in de provincie;

* Bouw van een opslagruimte in het landschap;

* Ontvangst en transformatie van de USAID duwbak.

De boot heeft een duwbak "Moise" en een laadbak met de naam "Pascale" met de capaciteit van 250 ton. Maar om winstgevend te zijn, werd een andere laadbak van 350 ton toegevoegd in een partnerschap, om 600 ton aan landbouwproducten te kunnen vervoeren. De boot wordt

geëxploiteerd door de Generale Maatschappij van Handel en Transport (GECOTRA) en ervaren reder.

3. Verwachte voordelen voor de gemeenschap

- Gemeenschappen die de MOU ondertekenden met het AWF zullen in staat zijn om hun aankomende oogst (ten minste 250 ton) van landbouwgewassen te verkopen tegen een goede prijs;

- Dit zal zeker een versterking betekenen van de AWF aanpak: microbestemmingsplan (identificatie en afbakening van permanent bos versus niet permanent bos in het landschap);

- 3 grote opslagplaatsen zijn gebouwd;

- Meer inkomsten voor de bevolking;

- Toegang tot de markt is nu effectief: ze hebben nu toegang tot primaire goederen;

- Meer regenwoud zal worden beschermd.

Zij die meer willen weten en Jef willen zien kunnen een kijkje nemen op : <http://www.awf.org/content/action/detail/4474/>

Of <http://www.awf.org/content/heartland/detail/1288/>

Jef is intussen definitief teruggekeerd naar Kameroen waar hij een ander bestaan opbouwt. Na 15 jaar ploeteren door de moerassen in Afrika werd het tijd voor iets anders. In dit evenaarklimaat zoveel tijd doorbrengen op projecten was met hart en ziel gedaan, maar soms is het na zoveel jaar hard labeur. Tijd voor een nieuwe uitdaging...

Hij werkt nog steeds voor het AWF maar nu als Directeur West en Centraal Afrika. een functie met andere prioriteiten. Veel reizen en intussen proberen te genieten van een gezin in Kameroen. We wensen hem veel succes met de nieuwe fase in zijn leven, misschien een beetje rustiger aan??

Alleszins een voordeel voor apas, Romeo heeft onze voorzitter nu geregeld mee aan zijn bureau zitten. Ook voor ons een goede wending.

Apas volgt in miniformaat zijn voetspoor in Kameroen.

"Vergeet nooit de mensen die leven in het regenwoud. Bosbescherming begint bij hen". Aldus Jef Dupain.

BERICHTEN

Beste allemaal,

De economische crisis zorgde ervoor dat organisaties en besturen hun subsidiebudgetten beperkten en mensen minder geneigd waren om geld te geven voor een goed doel. Hierdoor dreigden vele kleintjes zoals apas het moeilijk te krijgen.

Dankzij de trouwe sponsors, het Efico fonds en de Koning Boudewijn Stichting, zijn we weer volop in actie. Ook de beroerte die ondervoorzitster Raymonde overkwam dit jaar kon ons niet uit het lood slaan.

We zijn iedereen ontzettend dankbaar in naam van allen in Kameroen !!
Een omzendbrief van de

overheid meldde dit jaar dat wij vanaf 1 juli verplicht worden om met een minimum jaarlijks budget te werken van € 50.000.

(http://diplomatie.belgium.be/nl/Beleid/Ontwikkelingssamenwerking/Partnerschappen/Niet-gouvernementeel/Fiscale_vrijstelling/)

Apas haalt dit niet. Iedereen blijft zijn ontvangstbewijs krijgen van de gestorte fondsen en u kan dit nog steeds bijvoegen aan uw belastingaangifte. Maar zekerheid dat het wordt aanvaard kunnen we spijtig genoeg niet geven.

Tevens wordt het minimumbedrag vanaf 2011 opgevoerd tot € 40 per jaar. Apas heeft besloten, wegens onze kleinschaligheid, om

ons te beperken tot de bestaande dorpjes en schooltjes die we op vele manieren kunnen blijven ondersteunen en uitbreiden. Hierdoor kunnen we zeker hier het verschil maken zonder nieuwe projecten elders op te zetten. Het is onmogelijk om uit te breiden in België en elders in Afrika met het kleine groepje vrijwilligers dat we zijn. Alles blijft voor ons zoals het is.

We hopen op uw begrip en zij die echt belang hechten aan dat fiscaal attest kunnen nog steeds terecht bij de sponsorrekening en.

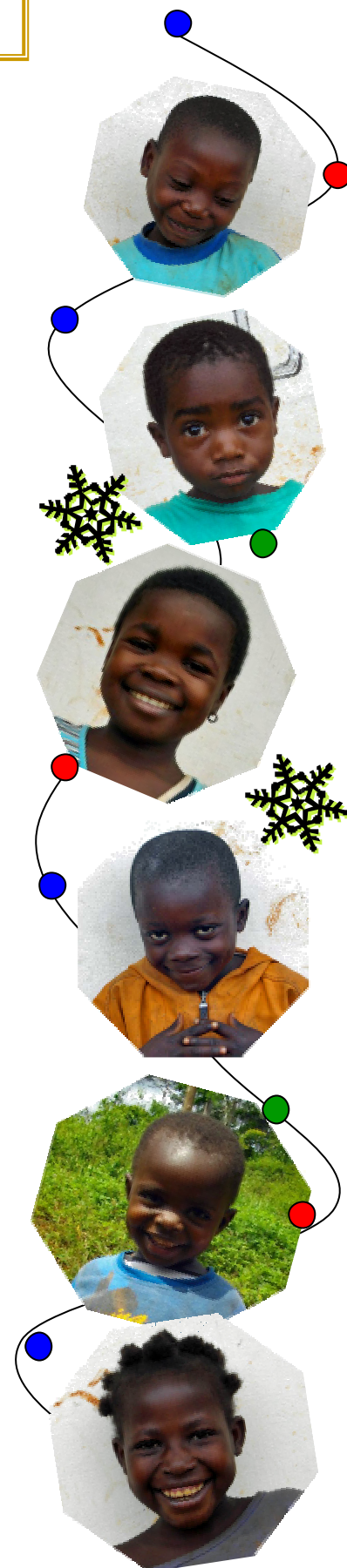
Want vanaf nu zijn dit er 2 !! Voor de boeken en voor de bijenteelt.

Vanuit het winterse België wenst Raymonde, ondervoorzitster van apas, samen met Romeo uit Kameroen, uit naam van het hele apas team, onze kindjes en onze imkers, u het allerbeste voor een gezond en vreugdevol 2011. We heffen het glaasje mede (honingwijn) op ieders gezondheid. We danken al onze sponsors en sympathisanten voor hun onvoorwaardelijke steun en we hopen dat u ons ook in moeilijke tijden wil blijven steunen. Het apas team

Met dank aan Roger De Vos, voorzitter Koninklijke Oudenaardse Bijentelersvereniging, voor het beeldmateriaal vanuit de Vlaamse Ardennen (zijn bijenstal met zicht op het natuurgebied 'T' Ename in een winterkleedje).

H O E S T E U N E N ?

U kan onze projecten financieel steunen en uw gift naar believen verdelen over een eenmalige schenking of in delen per maand, per trimester of per kwartaal. Bijvoorbeeld € 3,5, € 5 of € 10 per maand. Let wel voor aftrekbaarheid werd vanaf 2011 door de overheid het minimumbedrag vastgelegd van € 40 per jaar.

Maar gelieve in de mededeling duidelijk het woord gift te vermelden. Wij leveren u een bewijs voor uw betaling op het eind van het jaar. Rekeningnummer **KBC: 733-0339548-78** (zie ook elders in deze nieuwsbrief)

Vzw apas aanvaardt ook duo-legaten:

Duo-legaten: Het duo-legaat is een legale methode om *een deel* van uw vermogen aan een organisatie zoals apas na te laten en dit zonder uw erfgenamen enig nadeel te bezorgen. Het duo-legaat zal voor de erfgenamen een besparing van successierechten betekenen en het biedt de mogelijkheid om de netto-erfenis te laten stijgen. Uw erfgenaam, vriend, neef enz. zal zonder duo-legaat 55%, tot in sommige gevallen 65%, van zijn nalatenschap aan belastingen moeten betalen wat meer dan de helft van het legaat betekent.

Artikel 64, § 2 van het Wetboek van Successierechten bepaalt dat men via een testament kan bepalen dat persoon X een legaat ontvangt, vrij van successierechten, op voorwaarde dat persoon Y de last tot betaling van het successierecht van X overneemt. In het testament stelt de erflater een bijzondere legataris en een algemene legataris aan. De algemene legataris (vb. apas) heeft als opdracht de successierechten van de bijzondere legataris (neef, nicht, tante, buur, vriend, ...) en de kosten van de vereffening van de nalatenschap ten laste te nemen.

Doordat apas een organisatie is die zijn fondsen voor maatschappelijke doelen gebruikt betalen zij als vzw een lager percentage op successierechten (voor vzw's in Vlaanderen slechts 8,8%, in Wallonië slechts 7% en in het Brusselse Gewest 12,5%).

Het is een win-win situatie voor beide partijen. Men kan dus profiteren van dit verlaagd tarief van toepassing voor een organisatie van het goede doel enerzijds, en anderzijds vermijden dat uw ver familielid of vriend veel successierechten moet betalen. Het principe van het duo-legaat is eenvoudig en kan een aanzienlijke besparing aan successierechten opleveren, waarbij de vzw mee kan genieten van het belastingsvoordeel.

Uw notaris kan u hiervoor alle nodige informatie ter beschikking stellen of u contacteert het secretariaat van apas.

De blog van Koen

Mensen die vragen of opmerkingen hebben, kunnen een kijkje nemen op de 'speels maar serieus' blog van onze 'huisfilosoof' Koen die u graag te woord zal staan. Hier kan u al uw reacties op de nieuwsbrief en de projecten van apas kwijt. Dit leert ons uw kijk op apas kennen en geeft ons een kans om onze vzw bij te sturen.

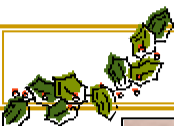
<http://speelsmaarse-rieus.blogspot.com/search/label/Onze%20VZW>

www.apas-assistance.net

Mensen die deze nieuwsbrief niet langer wensen te ontvangen, kunnen zich uitschrijven met een eenvoudig berichtje aan

www.apas-assistance.net

DE HONINGDAS

De honingdas (foto Wikipedia)

De honingdas is een stevige marterachtige, met een lang lichaam, een grote kop met zeer kleine oren en krachtige kaken, en korte poten. Hij komt voor in het grootste deel van Afrika, Arabië en Zuidwest-Azië, oostwaarts tot in India.

De honingdas is voornamelijk 's nachts actief, maar soms ook in de schemering. In één nacht kan hij 37 km afleggen. Overdag rust hij in een zelf gegraven hol, een uitgegraven termietenheuvel of het hol van een aardvarken. Hij leeft solitair of in paren. Groepjes dieren zijn meestal een vrouwtje met haar jongen, of dieren die bij toeval foerageren op een voedselrijke plek. Er wordt soms verondersteld

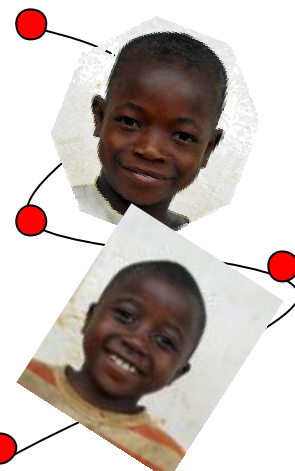
dat honingdassen monogame paartjes vormen voor het leven, maar waarschijnlijk is paarvorming slechts tijdelijk en niet permanent. Hij eet ongewervelden zoals sociale insecten (bijen, termieten, mieren), wormen, schorpioenen, valdeurspinnen, mestkevers, kleine tot middelgrote zoogdieren zoals muizen, stekelvarkens en hazen, slangen, schildpadden, vogels, visse, plantenwortels, knollen, wilde vruchten en, zelfs aas. Ook vangt hij soms jonge of op andere wijze kwetsbare exemplaren van grotere dieren. Hij is vooral gespecialiseerd in ondergronds levende dieren, die verstopt zitten onder de harde grond. Met de grote klauwen graaft hij door harde grond en breekt hij harde bijennesten open. Eengeurstof uit de anaalklieren kan insecten bedwelmen, waardoor hij weinig last heeft van de angels van bijen en het gif van

soldaatmieren en -termieten. De dikke huid voorkomt verdere hinder van insectengif. De honingdas kan voedselvoorraden aanleggen.

Met de grote honingspeurder (Indicator indicator) en andere honingspeurders, een familie van aan spechten verwante vogels, zou de honingdas een bijzondere relatie hebben. Het vogeltje leidt volgens de verhalen de honingdas naar een bijennest, waarna de honingdas deze open breekt, en beide dieren van de larven, poppen, honing en de bijenwas kunnen eten.

De honingspeurder zelf is niet in staat om een nest open te breken en is dus van dieren als de honingdas afhankelijk om bij het voedsel te komen.

De honingdas wordt bejaagd vanwege schade aan inkerijen en het doden van pluimvee.

APE-ASSISTANCE.VZW

De Roest d'Alkemadelaan 13/48
2600 Berchem

Tel: 0475 22 14 57
ape.assistance@gmail.com

www.apas-assistance.net
www.apas-assistance.org

KBC: 733-0339548-78
Internationaal:

IBAN be 69 733 0339548 78
Swift code : KREDBEBB

<http://speelsmaarse-rieus.blogspot.com/search/label/Onze%20VZW>